

OCENE – POROČILA

PRAZNIK ZLATIH HRUŠK 2016

Pod okriljem 32. Slovenskega knjižnega sejma je bila v sredo, 23. novembra 2016, v Kosovelovi dvorani Cankarjevega doma že sedma predstavitev založb, katerih knjige za otroke in mladino iz leta 2015 so prejele znak kakovosti *zlata hruška*, ter podelitev priznanj *zlata hruška*. Slovesnost je pripravila Mestna knjižnica Ljubljana – Pionirska, center za mladinsko književnost in knjižničarstvo v sodelovanju s Slovensko sekcijo IBBY, sopedeljevalko priznanja za prevedeno mladinsko knjigo. Na slovesnosti so sodelovali pisatelji Maria Parr, Nataša Konc Lorenzutti in Boštjan Gorenc, glasbenik Andrej Fon ter povezovalka Carmen L. Oven.

Sicer pa je, kot že vsa leta doslej, ozadje praznovanja zlatih hrušk *Priročnik za kakovostno branje mladinskih knjig*. Letošnji, z naslovom *Od gnezd do zvezd*, na 207 straneh ponuja podroben pregled produkcije iz leta 2015. V njem

je ovrednotenih 782 knjig, od katerih je posebej izpostavljenih (z anotacijo in naslovnico) 167 odličnih in zelo dobrih novosti in 20 odlično prenovljenih izdaj, kar skupaj predstavlja 40 % vseh dobrih (470 knjig z oceno 3, 4 ali 5) oziroma skoraj četrtino (24 %) vseh ocenjenih knjig. Letos je znak za kakovost *zlata hruška* prejelo 29 založb za skupaj 144 knjig (ocenjenih z oceno 5).

Podeljena so bila kar štiri **priznanja zlata hruška** (izjemoma dve v kategoriji izvirna slovenska mladinska poučna knjiga), in sicer:

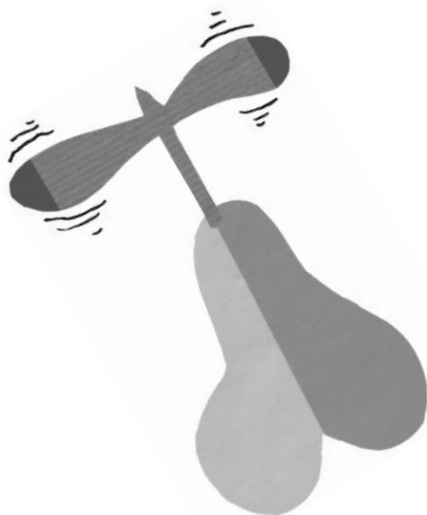
– V kategoriji izvirna slovenska mladinska leposlovna knjiga:

Kdo je danes glavni / Nataša Konc Lorenzutti, Tanja Komadina, založba Miš

Obrazložitev:

Skoraj nam je prišlo v navado, da v galeriji družin, ki nastopajo v sodobnih zgodbah, pričakujemo probleme: ločitve, nerazumevanje, neodgovornost, kriminal, hude bolezn. Vse te okoliščine tu in tam zažarijo v nekem novem smislu, kadar naletijo na mojstrskega pripovedovalca. Manj pogosto pa na takega pripovedovalca naletijo okoliščine običajnih družin.

Pripoved o štiriletni Niki ima to srečo. No, že mala Nika sama ima nekaj sreče: ima pridnega očeta, ki skrbi za kuhinjo, dom in vrt, ima skrbno mamo, ki hodi v službo, in ima dve sestri in dva brata, ki jih želi dohiteti. In vsi se imajo radi. Splet drobnih vsakdanjosti pisateljica povzdigne v zvenečo harmonijo vedoželjnih trenutkov, ki kot dragi kamenčki gradijo enoletni lok od četrtega k petemu rojstnemu dnevu; od majhne do glavne Nike.

Z enako toplino in pripovedno močjo sple-tajo varno gnezdo likovni utrinki Nikinega leta. Mehak realizem izrisuje vse, kar je za malo Niko pomembno: neposrednost, veselje in domačnost. V tem »gnezdu« od-raščanje ni problem, ampak izvirno reše-vanje ugank, iz katerih je stkano sleherno življenje.

Brez prikritih pedagoških sporočil, brez namenskega potovanja k visoki ideji je zbirka zgodbic dragocena leposlovna zvezdica na nebu sodobnega otroškega pripovedništva, zato si avtorici in založba zaslužijo PRIZNANJE ZLATA HRUŠKA.

– **V kategoriji izvirna slovenska mladinska poučna knjiga:**

Od genov do zvezd / Sašo Dolenc, Igor Šinkovec, Cankarjeva založba

Obrazložitev:

Kadar beseda nanese na poučno knjigo, navadno odmislimo, da so posamezna dejstva določene stroke povezana z določeno zgodbo. In bolj ko je ta ločenost radikalna, bolj se utrjuje prepričanje o ločenosti sveta znanstvenikov od sveta uporabnikov in končnih potrošnikov stvari, ki jih sicer znanost omogoča. Vsakdanje življenje posameznika se tako vse bolj oddaljuje od možnega vedenja in znanja.

Fizik in filozof Sašo Dolenc si že vrsto let prizadeva pokazati, kako zelo sta vsakdanje življenje in znanost povezana in kako nujna je ta povezanost za ohranitev svobode, dostojanstva in ne nazadnje blaginje posameznika in skupnosti.

Niz 58 znanstvenih dejstev ali zgolj poskusov razumeti svet avtor predstavlja z zgodbami – »gnezdišči« nekega časa in prostora, v katerih so izbrani iskani in izbrani najdeni odgovori v resnici nastali in »poleteli« v svet. Zgodbe, ki so preplet dejstev in izvirnega humorja tako avtorja besedila kot avtorja ilustracij, predstavljajo različna ozvezdja na nebu vedenja in znanja, od naravoslovnih ved, filozofije, družboslovja in zgodovine, do ekonomije in sodobne tehnologije. Bistvo pripovedovanih zgodb je podobno bistvu potovanja od genov do zvezd: početi to, v kar resnično verjameš. Za tako početje pa znanja ni nikoli preveč.

Za opogumljanje mladih in za duhovito širjenje veselja do znanosti si oba avtorja in založba zaslužijo PRIZNANJE ZLATA HRUŠKA.

in:

- *Ptičje kvatre* / Danijel Čotar, Matej Susič, Goriška Mohorjeva družba v sodelovanju s Celjsko Mohorjevo družbo

Obrazložitev:

Kako pogosto se zgodi, da vrhunski znanstveniki doživljajo in razumejo stvari okrog sebe kot poezijo, ne da bi pri tem delali škodo eni ali drugi na videz nasprotujoči si podobi sveta?

Kvatre ali letni časi so kakor štirivrstična pesem enega leta, ki v svojem neutrudnem ritmu četrtink vedno znova preseneča z vsebino vrstic. Na tem simbolu zgrajena knjiga predstavlja 32 pernatih prebivalcev Slovenije. V doživljajsko in literarno prepričljivih zgodbah torej vsak letni čas razkriva 8 opisov ptic.

Avtor je do ptic, ki jih opisuje, znanstveno radoveden in obenem otroško vznemirljiv. Na bralce, ki jim ptice predstavlja v skrbno oblikovani povedi, se obrača kot strasten zagovornik zgodb, ki so nam dane, da nas povežejo v vsesprijemajoči krog sodelovanja.

V to domišljeno sestavo je vključena tudi odlična ilustracija. Ta je poznavalsko natančna pri upodabljanju bistvenih značilnosti posamezne ptice, s poetiko potez pa razkriva slikarjevo naklonjenost do njih.

Knjiga, ki odlično nadaljuje tradicijo Frana Erjavca, z vrhunskim besedilom in ilustracijo ter z dovršeno skrbnostjo založbe predstavlja trajno vrednost v slovenski mladinski literaturi in si zato zasluži PRIZNANJE ZLATA HRUŠKA.

- **V kategoriji prevedena mladinska leposlovna knjiga:** *Ukulele jam* / Alen Meškovič, Damijan Šinigoj, založba Miš

Obrazložitev:

V našem življenju ima glasba pogosto pomembno, neredko odločilno vlogo. Ko

15-letni mladenič, z eno nogo še v otroštvu, z drugo pa že v prebujajočih sanjah, v hipu izgubi trdnost prepoznavnih znakov, s katerimi je bil oblikovan in imenovan: dom, sorodnike, deželo, prihodnost; ko mu vojna razdre »gnezdo« in ga požene v beg, mu ostane samo še glasba, edina veljavna osebna izkaznica, dovolilnica za vse begunske kote, pripadnostni znak, ki mu daje moč za preživetje.

Glasba različnih zvrsti, zbrana v osmih kasetah, deli pripoved mladega begunca Mikija na prav toliko poglavij, obenem pa kot nekakšno varovalo spremlja junaka skozi hromeče razraščanje kaosa. Ritmi te glasbe simbolno povezujejo Mikijevo zgodbo v romanu z avtorjevo resnično potjo iz rodne Drvente v svet. So kot slutnja, stisnjena v »črtico, ki se napiše med besedama v frazi Danec-Bosanec«, kot z neposnemljivo balkansko humornostjo sam o sebi pravi avtor. Glasba, mladost in preživetje so torej gonilo odkritosrčne pripovedi o odrasčanju nekega begunca, ki nam je blizu po času, kraju in ljudeh.

Je beseda mladostnika, ki nam je potrebna, saj sleherna z njo izrečena podrobnost razkriva, da ima slej ko prej vsak današnji zakaj svoje korenine v preteklem zato.

Za odkritosrčno besedo, za kljubovanje okoliščinam, in za zgodbo, ki jo splete zmaga obeh si knjiga zasluži branje in PRIZNANJE ZLATA HRUŠKA.

Nove in prenovljene knjige iz leta 2015 z znakom za kakovost – zlata hruška (brez ponatisov):

Bralne stopnje:

A = do 3. leta

B = 3–6 let

1. = 1. triada OŠ

2. = 2. triada OŠ

3. = 3. triada OŠ

4. = za srednješolce

Igroknjige

- *Na gradbišču* / Finn, Rebecca. Mladinska knjiga | A
- *Na letališču* / Finn, Rebecca. Mladinska knjiga | A

- *Oho, čigava ritka pa je to?* / Saleina, Thorsten. Mladinska knjiga | A
- *Živali v morju* / Poitier, Anton. Okaši | A

Slikanice

- *Andrej in Piki* / Freedman, Claire. Zala | B
- *Avtobus Rose Parks* / Silei, Fabrizio. Sanje | 2
- *Butalski policaj in Cefizelj* / Milčinski, Fran. Sanje | B
- *Deček in hiša* / Kastelic, Maja. Mladinska knjiga | B
- *Dedkov otok* / Davies, Benji. Zala | 1
- *Družinska skrivnost* / Isol. Malinc | B
- *Ena stvar* / Child, Lauren. Morfemplus | 1
- *Jaz sem najmočnejši* / Ramos, Mario. Mladinska knjiga | B
- *Kraca* / Praprotnik Zupančič, Lilijana. Mladinska knjiga | B
- *Kulturna izmenjava* / Isol. Malinc | B
- *Lov na medveda* / Rosen, Michael. Mladinska knjiga | B
- *Mali modri in mali rumeni* / Lionni, Leo. Miš | B
- *Mesečinska struna* / Makarovič, Svetlana. Mladinska knjiga | 1
- *Na Hitrem hribu* / Sarah, Linda. Zala | B
- *O kravi, ki je lajala v luno* / Mlakar, Ida. Miš | 1
- *Obisk* / Damm, Antje. Zala | B
- *Pllašček za Barbaro* / Zupan, Vitomil. Miš | B
- *Polenček odpre muzej* / Johnsen, Åshild Kanstad. Sodobnost International | B
- *Pujsek* / Rosenthal, Amy Krouse. Mladinska knjiga | B
- *Sneg* / Usher, Sam. Zala | B
- *Violinist* / Stinson, Kathy. Zala | 1
- *Zamenjam bratca* / Ormerod, Jan. Zala | B
- *Žiga špaget gre v širni svet* / Kermauner, Aksinja. Zveza društev gluhih | 1